

Proletariusze
wszystkich krajów
łączcie się!

ŁODZIANIN

Niech żyje rząd
robotniczy
i włościański!

TYGODNIOWY ORGAN POLSKIEJ PARTJI SOCJALISTYCZNEJ.

Nr. 26 (610).

REDAKCJA OTWARTA od 6—8 wiecz.
Administracja otwarta w dni powszednie od 6 pp. do 8 wiecz.
W niedzielę i święta adm. nieczynna.

Łódź, Sobota dnia 25 czerwca 1927 r.

Redaktor przyjmuje w poniedziałki i środy od 6—7 w.
Rekopisów redakcja nie zwraca.

WARUNKI PRENUMERATY:

W Łodzi bez odn. miesięcznie 1.—złoty.
Z odnośnieniem do domu 1.20 „
Na prowincji z przes. poczt. 1.50 „
Zagranicą — miesięcznie 2.25 „

Rok XXII.

Redakcja i Administracja: Łódź, Piotrkowska 83. Telef. 99. Skrzynka poczt. 300. Konto czek. PKO Nr. 60,398.

Cena 30 groszy.

Łotrostwo „Ilustrowanej Republiki”.

„SOJUSZ P.P.S. z ENDECJĄ na terenie Warszawskiej Rady Miejskiej.

Były komendant Policji Państwowej, dowódca sił zbrojnych „Obozu Wielkiej Polski”, p. Marjan Borzęcki, ma zostać prezydentem miasta Warszawy. Nowa większość socjalistyczno-endecka obejmie za kilka dni rządu w stolicy“.

Oto tytuł naczelny, zamieszczony przez 4 szpalty, podkreślony czerwoną linią w czwartkowym numerze ilustrowanej „Republiki”. Pod tym nagłówkiem opryszek dziennikarski dowodził, że nawet największym pesymistom nie śniło się o takiej zdradzie, jakiej dokonała PPS na terenie Rady Miejskiej m. Warszawy, że już za parę dni PPS wraz z endecją, na podstawie powyższego sojuszu, obejmie rządu w stolicy. Po ukazaniu się tej nikczemnej wiadomości, wiedząc z góry o jej znaczeniu, aby nie mieć jednakże jakichkolwiek wątpliwości, członkowie łódzkiego OKR-u niezwłocznie skomunikowali się z Centralnym Komitetem Wyko-

nawczym, który jeszcze raz potwierdził bandyckie metody pismaków „sanacyjnych”. Tegoż dnia „Robotnik” doniósł o uchwałach zapadłych dnia poprzedniego na posiedzeniu Klubu Radnych PPS m. Warszawy, w myśl których Klub Radnych prowadzić będzie politykę w samorządzie warszawskim samodzielnie, zgodnie z programem wyborczym w ścisłej współpracy z grupami socjalistycznymi.

Uchwały powyższe w całości potwierdzone zostały w wieczorowym głosowaniu naszych radnych m. Warszawy.

Kanalja z „Republiki“ kłamała! Kłamię również nadal, pisząc o ja-

kiejś zdradzie przy wyborach na wiceprezesów. Łotr ten nie zna widocznie lub nie wie, że wybory wiceprezesów w myśl dekretu są proporcjonalne.

Wiemy doskonale w jakim celu „sanatorzy moralni” tak łgali bezczelnie. Rozchodziło się o to, aby na kilka dni przed wyborami, które odbędą się w różnych miastach okręgu łódzkiego, zohydzić, obrzucić oszczerstwem, poderwać zaufanie do P.P.S. A przecież co raz w świat pójdzie — zawsze przecież coś z tego pozostanie! To jest jeszcze jeden dowód, z jaką wartością moralną ludzie, chcą wprowadzać moralność w Polsce.

Wolno p. Nusbaumowi-Oltaszewskiemu przechodzić z partji do partji; Wolno mu polować na mandaty; wolno mu w ciągu 4-ch lat zmieniać orientacje to w kierunku P.P.S. „Niezależnych”, „Wyzwolenia” lub „Naprawiaczy”; wolno mu filozofować na temat programu naszej partji; wolno mu „strofować”, „pouczać” i zwalczać marsz, Piłsudskiego, a później leżeć bez zastrzeżeń w... objęcia prem-

jera. To mu wolno, to może tylko świadczyć o „rozwoju umysłowym” p. Nusbauma Oltaszewskiego, lecz za szalbierstwa i kłamstwa pozostaje tylko jedna droga — bicie w pysk. Łotrów dziennikarskich z „Republiki” ostrzegamy, że za kłamstwa i oszczercze insynuacje, spotka ich taka zapłata, jaka winna spotkać każdego prasowego opryska — kanalję. Przypominamy, że pierwsze pyskobicie w Łodzi za kłamstwa prasowe, otrzymał p. Marjan Nusbaum-Oltaszewski...

Nie możemy również pominąć i nie potępić łotrowskiej podobnej napaści organu niemieckich socjalistów „Lodzer Volkszeitung”, który nietylko skwapliwie zamieścił podobną plotkę, lecz również nie omieszkął zaopatrzyć tę wzmiankę zjadliwym komentarzem. Sprawę tę będziemy omawiali na innym terenie. Tej podłości i tendencji uwypuklonej w organie, mieniącym się być organem socjalistycznym, — plązem nie puścimy.

Prochy „Wiecznego rewolucjonisty” wieszczą Juljusza Słowackiego spoczną na Wawelu w Krakowie.

Wieszczą Narodu, drugi z trójcy z piewów Wyzwolenia Polski z Niewoli „Król — Duch Wieczny Rewolucjonista” Juliusz Słowacki doczekał się nareszcie, że nietylko pamięć — duch, lecz i prochy Jego sprowadzone zostaną do kraju i złożone zostaną do grobu Wodzów na Wawelu, w Krakowie.

Długo — bo kilkadziesiąt lat — musiał czekać Juliusz Słowacki, spoczywając dotychczas na ziemi gościnnej Francji, nim społeczeństwo nareszcie zdecydowało się na sprowadzenie wygnańca. Wprawdzie przed kilkunastu laty, jeszcze przed wojną, demokracja polska rzuciła myśl — żądanie sprowadzenia prochów Słowackiego. Lecz spotkała się wtedy z wielkim oporem duchowieństwa katolickiego, a głównie ówczesnego biskupa krakowskiego Puzyry z tego powodu, że Słowacki piętnował postępowanie całego kleru, przeciwstawiając się wyzwoleńczym dążeniom demokratycznego społeczeństwa polskiego do uzyskania Niepodległości drogą walki.

Ponieważ i Rzym potępiał przeciwdziałanie zaborcom dla uzyskania wolności politycznej, znane jest powiedzenie Słowackiego: „Polsko twa zguba w Rzymie”.

Ponieważ obecnie o powrót prochów Wieszczą Słowackiego do kraju zabiegały czynniki rządowe, a szczególnie prezes ministrów marszałek Piłsudski — duchowieństwo widząc, że walka byłaby trudna, zgodziło się, ale jednocześnie otoczyło opieką sprowadzenie drogich nam szczątków Wieszczą.

Trudności były dwójakiego rodzaju: sama uroczystość złożenia prochów na Wawelu została wyznaczona na dzień powszedni, wtorek 28-go czerwca r. b., by uniemożliwić szerokim rzeszom robotniczym branie udziału w uroczystościach, a z drugiej strony komitet uchwałił, by „partyjne” sztandary nie brały udziału w pochodzie. Oczywiście jest, że tyczy się to sztandarów

socjalistycznych, bo wiemy bardzo dobrze, że reakcja tylko nasze sztandary uważa za „partyjne”. Oczywiście przeciwko takiemu stanowisku energicznie zaprotestowało CKW PPS (uchwały te zamieszczamy na innym miejscu „Łodzianina”) i udział w uroczystościach weźmiemy, mimo to, czy

to się będzie podobać naszym endekom, czy nie.

Witamy na Wolnej Ziemi Polskiej prochy Wielkiego Człowieka Wiecznego Rewolucjonisty Wieszczą Juljusza Słowackiego i składamy Mu hołd.

Wł. Skiba.

Dążenia do Wielkiej Łodzi.

P.P.S. domaga się przyłączenia do Łodzi okolicznych miejscowości.

Tow. radny Stanisław Rapalski w imieniu Frakcji Radnych P.P.S. w dniu 17 czerwca r. b. złożył w Radzie Miejskiej powyższy wniosek w sprawie przyłączenia do Łodzi najbliższych miejscowości.

Łódź pod względem przemysłowym jest największym miastem w Polsce. Historia rozwoju przemysłu łódzkiego sięga zaledwie kilkadziesiąt lat wstecz, zaś historia Łodzi datuje się od roku 1820. W r. 1820 Łódź liczyła zaledwie 799 mieszkańców, 110 domów, zajmując przestrzeń 828 ha. W 1850 r. liczone 15.764 mieszkańców, 1.010 domów na terenie 2.739 ha. Na powiększenie terenu wpłynęło przyłączenie w międzyczasie t. zw. Osady Sukienniczej, Osady Rękodzielniczej — Łódka, oraz część lasów, należących do leśnictwa Łaznów i Pabjanice.

Faktyczny rozwój przemysłu i szybszy przyrost ludności Łodzi liczy się od 1870 r., w którym to czasie Łódź liczyła 47.650 mieszkańców. W 1890 r. liczone 125.227 mieszkańców; w 1906 r., po przyłączeniu przedmieść, liczba mieszkańców wzrosła do 329.056, zajmując terenu 3.811 ha; w 1914 r. liczba mieszkańców Łodzi przewyższała pół miliona. Po przy-

łączeniu Bałut i innych przedmieść w 1915 r., teren Łodzi wynosił 5.875 ha. W tych granicach Łódź pozostała do dnia dzisiejszego. W chwili obecnej liczba mieszkańców Łodzi przewyższa 570 tys. i przeszło 8.931 nieruchomości.

Powyższe cyfry dobitnie wskazują w jakim zawrotnym tempie rozwijało się nasze miasto. Jeżeli istotnie Łódź wyprzedziła wszystkie miasta w Polsce rozwojem swego przemysłu i przyrostem ludności, to jednakże w tyle pozostała pod względem urządzeń municypalnych, zewnętrznego wyglądu, estetycznej budowy, a zwłaszcza racjonalnej i planowej rozbudowy domów, regulacji domów, regulacji ulic i placów, które nie są dostosowane do tętna życia naszego miasta.

Do bezplanowego i wprost karykaturalnego zabudowania tych terenów przyczyniły się nietylko brak planów regulacyjnych miasta, lecz w wysokim stopniu późne przyłączenie do miasta zabudowanych i gęsto zaludnionych sąsiednich przedmieść. Najlepszym tego dowodem jest przyłączenie w 1915 r. osada Bałuty, która w chwili przyłączenia liczyła przeszło 100 tys. mieszk. Stan

tej dzielnicy pod względem sanitarnym rozbudowy jest tak okropny, iż nawet obecnie nowy, opracowany plan prof. Michalskiego, niewiele narazie może, gdyż chcąc przeprowadzić odpowiednie arterje komunikacyjne, skwery, zieleńce, parki, boiska dla młodzieży oraz należytej szerokości ulice, trzeba czekać całe dziesiątki, a nawet setki lat, gdy wybudowane domy frontowe runą w gruzy, aby na ich miejsce, wystawiając nowe, cofnąć parę metrów w głąb podwórza. Trzeba burzyć całe dzielnice miasta, aby dać takie rozplanowanie ulic, jakie wymaga kultura nowoczesnych miast.

Obecnie podobny obraz przedstawia się z osadą Chojny.

W przewidywaniu przyszłego rozwoju miasta, Rada Miejska winna dążyć, aby do miasta przyłączono jaknajdalej położone niezabudowane tereny sąsiadujące z naszą gminą, aby po przyłączeniu ich, mógł Magistrat przeprowadzić wzorowe rozplanowanie regulacji tych terenów, celem racjonalnej i wzorowej rozbudowy.

Biorąc powyższe pod uwagę, Rada Miejska uchwała następujący wniosek:

1) Zwrócić się do władz państwowych, aby ze względu na przyszłą rozbudowę miasta oraz konieczność swobodnego przeprowadzenia wzorowych planów regulacyjnych, włączyły do granic m. Łodzi, sąsiadujące z naszą gminą następujące tereny:

Z gminy Radogoszcz: wieś Zabieniec, wieś Radogoszcz, folwark Radogoszcz, wieś Bałuty Stare, folwark Marysin № 2, wieś Doły.

Z gminy Nowosolna: wieś Antoniew Stokowski.

Z gminy Chojny: wieś Widzew, wieś Zarzew, wieś Dąbrowa, wieś Chojny i folwark Chojny.

Miasto: Ruda Pabjanicka.

Z gminy Brus: wieś Rokicie Stare, wieś Wójtowstwo Rokicie, wieś Rokicie Nowe, wieś Brus i folwark Brus.

2) Rada Miejska wzywa Magistrat, aby nie zwlekając, opracował odpowie-

Potrzebni chłopcy

do roznoszenia „Łodzianina“.

Zgłaszać się z dokumentami do „Łodzianina“ przy ul. Piotrkowskiej 83 codziennie od godz. 5 do 7 po poł.

O zasiłki dla rezerwistów powołanych na ćwiczenia wojskowe.

Co rok w okresach letnich władze wojskowe powołują na ćwiczenia wojskowe rezerwistów. W roku bieżącym kilka roczników zostaje powołanych. Los powoływanych na ćwiczenia, a szczególnie rodzin, będących na wyłącznym utrzymaniu rezerwisty na ten okres jest bardzo przykry i stan materialny musi być zabezpieczony. Była już cprawda dawniej ustawa na podstawie której rodziny rezerwistów i oni sami otrzymywali zasiłki pieniężne, lecz ustawa ta utraciła swą moc jeszcze w 1925 roku.

Obecnie Klub Parlamentarny P. P. S. wniosł do Sejmu wniosek nie tylko o przywrócenie tej ustawy, lecz i o polepszenie takowej. Według projektu naszego, ustawa ta obowiązywała by stale. Domagamy się od Sejmu uchwalenia niezwłocznego tej ustawy.

Różne wiadomości.

Starosta rozwiązuje Związek Rolny.

Starosta w Samborze pozwolił sobie na aresztowanie robotników rolnych za ich współudział w święcie majowym. Jeszcze nie przebrzmiało echo tego skandalu, a już do tej sprawy dołącza się nowa. Starostwo zawiesiło działalność Związku zarządzeniem z dnia 5 czerwca b. r., a postępek swój uzasadnia tem, że któryś z członków Związku na zgromadzeniu przedwyborczym w Hordynie postawił rezolucję „antypanstwową“. Żle jest, że administracja prowincjonalna niema pojęcia o celach Związku, zajmującego się obroną interesów bezrolnych i małorolnych i popelnia bezprawia. Krytyka posunięć obszarnczych ministrów jest wedle starosty niedopuszczalna.

Antyklerykalizm zabroniony.

Ostatnio we Lwowie zostało założone koło Stowarzyszenia wolnomyślicieli, lecz działalność ograniczyła się tylko do zwalania organizacyjnego zebrania, gdyż Dyrekcja policji rozwiązała stowarzyszenie i to na tej podstawie, że koło na ogólnym zebraniu rzekomo szerzyło propagandę antyklerykalną.

Wolno być monarchistą, to nawet można awansować na ministra, wolno am-

bonę używać do celów politycznych, tylko nie wolno być wolnomyślicielem.

TOW. DR. STANISŁAW LIMANOWSKI.

Ciężki cios dotknął sędziwego naszego patriarchy, tow. senatora d-ra Bolesława Limanowskiego. Najmłodszy jego syn, Stanisław zmarł i pochowany został w ubiegłą niedzielę. Urodzony w Paryżu, tam ukończył szkołę batignolską i studia uniwersyteckie, uzyskał doktorat medycyny i ożenił się z Marją Bukowską, również doktorem medycyny, sierotą po śp. Henryku Bukowskim. Wybitnie ukwalifikowany młody uczoney powołany został na posadę asystenta kliniki psychiatrycznej do Poznania. Tu otrzymał 220 zł. pensji miesięcznej i marne mieszkanie w klinice. Brak mieszkania prywatnego uniemożliwił jemu i jego żonie praktykę prywatną, wskutek czego młodzi Limanowscy cierpieli biedę. Liche mieszkanie, nadmierna praca i niedostatek wtrąciły go w chorobę. A gdy zachorował, został zwolniony z posady. To go dobiło. Od ośmiu miesięcy leżał w sanatorium w Otwocku, aby już nie wyzdrowieć. Była to natura szlachetna, pełna idealizmu. Zgon jego zasmucił wszystkich, którzy go znali. Sędziwemu ojcu i wdowie wyrażamy nasze najserdeczniejsze współczucie.

Z ŻYCIA PARTJI.

Baczność Koziny.

W niedzielę, dnia 3 lipca r. b. o godzinie 10 rano punktualnie) w klubie dzielnicowym odbędzie się ogólne zebranie — masówka — członków i sympatyków.

Na porządku dziennym bardzo ważne sprawy. Stawicie się licznie.

Posiedzenie K. D. N.

W poniedziałek, dnia 27 czerwca r. b. o godz. 7 wiecz. punktualnie, odbędzie się posiedzenie Komisji Dochodów Niestających.

Na porządku dziennym ważne sprawy. Obecność wszystkich członków K.D.N. obowiązkowa.

Dzielnica Księży-Młyn.

Komitet dzielnicy Ks. Młyn niniejszym zawiadamia, iż ci członkowie, którzy zalegają w opłatach członkowskich, obowiązali się do dnia 10.VII r. b. wykupić legitymacje, jako też uregulować zaległości,

Baczność towarzysze i towarzyszki!

W dniu 26 czerwca r. b. t. j. w niedzielę o godzinie 2 po południu
Dzielnica „Widzew“ urządza

Wielką Zabawę Ogrodową

w ogrodzie p. Wegnera przy ul. Mazowieckiej za niciarnią

Dojazd tramwajami 6 i 10 do ul. Kunitzera.

Podczas zabawy przygrywać będzie orkiestra Dzielniczy Bałuckiej.

Bufoet na miejscu. — Strzelnica, puszczanie balonu i wiele innych niespodzianek. — Kto chce miłe spędzić niedzielę niech spieszy na zabawę do Widzewa.

Kasa Chorych m. Łodzi poszukuje

buchaltera-farmaceutę

względnie pracownika dokładnie obznajmionego z terminologią apteczną i księgowością. Warunki do omówienia.

Oferty składać w Centrali Kasy Chorych m. Łodzi, ul. Wólczńska 225, pokój 24.

Kasa Chorych m. Łodzi.

TEATR ŚWIETLNY

Dziś!

Komedja satyryczno-erotyczna z życia wielkiego miasta.

Dziś!

Mąż na urlopie

W rolach głównych: HENNY PORTEN i LIVIO PAVANELLI.

Następny program! HARRY LIEDTKE w najczarowniejszej i VIVIANI GIBSON z operetek p. t. „Hrabina Marica“

Dla Prenumer. „Łodzianina“. Kwit opłaconej prenumeraty za ostatni miesiąc uprawnia do nabycia 2-ch biletów ulgowych. Na I-szy seans wszystkie miejsca 50 groszy. — I miejsce nie wyłączając niedziel i świąt 75 gr.

Ceny ogłoszeń: Miejscowe: Drobne: za wyraz 5 groszy (najmniej 50 groszy). Dla poszukujących pracy i o zagubionych dokumentach za wyraz 5 groszy. Zwyczajne: Za 1 milimetr jednołamowe 15 groszy (str. 8 łam.), komunikaty, nekrologi i w tekście przed kroniką po 35 groszy (strona 4-łamowa). Zamiejscowe o 50 procent i zagraniczne o 100 procent drożej.

Redaktor odpowiedzialny: Al. Nowakowski.

Druk J. K. Baranowskiego w Łodzi, Piotrkowska 109.

Wydawca: Łódzki O. K. R. P. P. S.

ŁÓDZKA ORGANIZACJA MŁODZIEŻY T.U.R.

Komitet Czerwonego HARCERSTWA

URZĄDZA

W niedzielę, d. 3 lipca 1927 r. o godz. 8 rano do późnego wieczora dla swych członków, ich rodzin i wprowadzonych gości w LESIE ŁĄGIEWNIC-KIEM (40 minut drogi ulicą Łągiewnicką od Bałuckiego Rynku)

I. Wielką Majówkę

Czysty zysk przeznaczają się na obozy letnie dla gromad CZERWONEGO HARCERSTWA.

UWAGA: Można jechać i tramwajem zgierskim, pierwszy przystanek za Juljanowem przejazd 20 gr., droga od przystanku 20 minut, wszystkie rogatki obstawiane są po sterunkami czerwonego HARCERSTWA z tabliczkami na drążkach.

Nowa najmłodsza generacja robotnicza zda przed rodzicami egzamin i wskaże jak należy się bawić kulturalnie i ochotczo.

w przeciwnym bowiem razie zostaną wykreśleni z listy członków w myśl § 10 Statutu Organizacyjnego.

Dzielnica Prawa.

Komitet Dzielniczy „Prawej“ P. P. S. niniejszym zawiadamia, że zebranie członków i sympatyków dzielnicy odbędzie się jak zwykle w środę, dnia 29 b. m. o godz. 7-ej wieczorem w lokalu dzielnicy, przy ul. Piotrkowskiej 83.

Odczyt na temat o Słowackim wygłosi tow. J. Kieler.

Towarzysze i towarzyszki stawcie się licznie.

Zapraszamy na zabawę do Widzewa.

Komitet dzielnicy Widzew zaprasza towarzyszek i towarzyszy oraz sympatyków na zabawę ogrodową, mającą się odbyć w niedzielę najbliższą, 26 czerwca, w uroczej miejscowości na Widzewie za niciarnią, w ogrodzie ob. Wegnera, przy ul. Mazowieckiej.

Do tańca gra doborowa orkiestra dz. Bałuty. Bufoet na miejscu, Tańce, Strzelnica i t. p.

Bawmy się wszyscy!

Z życia młodzieży T.U.R.-a.

Baczność uczestnicy Złotu.

Zdjęcia ze Złotu Młodzieży T. U. R., odbytego w dniu 5 i 6 czerwca w Warszawie są do nabycia w Spółdzielni „Turówiec“, Narutowicza 50 we wtorki, czwartki i piątki od godz. 7 do 9 wiecz.

TEATR MIEJSKI.

Zimowy — przy ul. Cegielińskiej.

Piątek, sobota, niedziela i poniedziałek wieczór świetna komedja „Nie trzeba się niczemu dziwić“ z udziałem gości warszawskich Junoszy-Stepowskiego i J. Ro-

Pracownia wykwiutnego obuwi

damskiego, męskiego i dzieciennego

Stanisława Wolaka

Andrzeja 11, wejście z ul. Wólczńskiej 58.

Zawiadamia się Sz. klientelę, że wytwórnia obuwi p.f. „Łodzianin“ przeszła na moją własność i wykonuję jak dawniej z całą sumiennością wszelkie obstalunki i reperacje. Ceny konkurencyjne.

Dla tow. tow. ustępstwa i warunki dogodnie.

Za gotówkę i na raty.

Pracownia wykwiutnego obuwi

damskiego, męskiego i dzieciennego

Bolesława Antonowicza

b. pracownik pierwszorzędny, firm w Warszawie i w Łodzi

Obecnie otworzył własną pracownię

w Łodzi, ul. Przejazd Nr. 24

Dla tow. tow. ustępstwo.

MIEJSKI KINEMATOGRAF OŚWIATOWY Wodny Rynek Nr. 44.

Do poniedziałku włącznie!

Dla dorosłych!

Dla młodzieży!

Krzyżowa droga białych niewolnic.

Biały Bóg Papuasów

Dramat w 9 aktów.

Następny program: PAT i PATACHON w obrazie (Zięciowie w opałach).